

Sygn. akt II Ca 517/16

POSTANOWIENIE

Dnia 29 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Kielcach II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: **SSO Sławomir Buras**

Sędziowie: **SSO Teresa Strojnowska**

SSR del. Kinga Kosiarz-Michalska (spr.)

Protokolant: starszy protokolant Iwona Cierpikowska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 listopada 2016 r. w K.

sprawy z wniosku R. S.

z udziałem J. S.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Pińczowie

z dnia 27 października 2015 r., sygn. akt I Ns 26/15

postanawia:

I. odrzucić apelację w części dotyczącej rozliczenia nakładów i wydatków z majątku osobistego wnioskodawcy na majątek wspólny;

II. oddalić apelację w pozostałym zakresie;

III. orzec, że wnioskodawca i uczestniczka ponoszą koszty postępowania apelacyjnego we własnym zakresie.

Sygn. akt II Ca 517/16

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 27 października 2015 roku wydanym w sprawie sygnatura akt I Ns 26/15 Sąd Rejonowy w Pińczowie dokonał podziału majątku wspólnego R. S. i J. S., w skład którego wchodzi: spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego numer (...) położonego przy ul. (...) w P., znajdującego się w zasobach Spółdzielni Mieszkaniowej w P. wraz z wkładem mieszkaniowym, a także ruchomości w postaci: samochodu osobowego S. (...) rok produkcji 1996, segmentu kuchennego wieloczęściowego, stołu kuchennego, dwuczęściowego narożnika, dwóch taboretów, segmentu meblowego pokojowego, dwóch foteli, dwóch puf, stolika pod telewizor, ławy, biurka, krzesła obrotowego, kanapy rozkładanej, dwóch foteli rozkładanych, zestawu kina domowego LG, miniwieży LG, pralki automatycznej E., lodówki A., lodówki (...), kuchenki mikrofalowej D., w ten sposób, że przyznał na wyłączną własność wnioskodawcy R. S. samochód osobowy S. (...) rok produkcji 1996, a uczestniczce J. S. spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego numer (...) położonego przy ul. (...) w P. wraz z wkładem mieszkaniowym oraz pozostałe

opisane w orzeczeniu ruchomości. Tytułem dopłaty Sąd zasądził od uczestniczki J. S. na rzecz wnioskodawcy R. S. kwotę 2.127,50 zł, a od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki kwotę 2.404,53 zł tytułem kosztów utrzymania mieszkania oraz kwotę 121 zł tytułem zwrotu kosztów tego postępowania, w pozostałym zakresie oddalając to żądanie. Ponadto Sąd umorzył postępowanie w zakresie żądania zapłaty kwoty 855,16 zł z tytułu zwrotu kosztów utrzymania mieszkania z uwagi na cofnięcie żądania w tym zakresie. Sąd nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Rejonowego w Pińczowie) tytułem wydatków poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa od wnioskodawcy kwotę 203,03 zł, a od uczestniczki kwotę 1.203,02 zł orzekając, że w pozostałym zakresie wnioskodawca i uczestniczka ponoszą koszty związane ze swym udziałem w sprawie (k. 436).

Sąd Rejonowy ustalił, że w skład majątku wspólnego wnioskodawcy i uczestniczki weszły ruchomości szczegółowo opisane w części dyspozytywnej postanowienia oraz spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego numer (...), położonego przy ul. (...) w P., przy czym wkład mieszkaniowy został zgromadzony przez rodziców uczestniczki, a następnie wyłącznie jej darowany. Sąd I instancji ustalił także, że w trakcie trwania wspólności majątkowej, R. S. i J. S. w lokalu mieszkalnym wykonali szereg prac remontowych, na których środki pochodziły z ich majątku wspólnego. Sąd ten ustalił także, że R. S. otrzymał od swego brata kwotę pieniężną z tytułu spłat związanych z działem spadku po ich ojcu, a pieniądze te przeznaczył na zaspokojenie potrzeb rodziny. Sąd ustalił również, że już po ustaniu wspólności majątkowej J. S. poniosła wydatki związane z utrzymaniem lokalu mieszkalnego w łącznej kwocie 4.398,38 zł.

Biorąc to pod uwagę sąd dokonał podziału majątku wspólnego wnioskodawcy i uczestniczki, przyznając poszczególne składniki uczestnikom zgodnie z ich stanowiskiem w tym zakresie. Ponadto sąd przyjął, że skoro wkład mieszkaniowy związany ze spółdzielczym lokatorskim prawem do lokalu stanowił wyłączną własność J. S., to jest to nakład z jej majątku osobistego na majątek wspólny, a więc wnioskodawcy nie przysługuje z tego tytułu spłata na rzecz uczestniczki, mimo tego, iż prawo to stanowiło majątek wspólny uczestników. Sąd przyjął także, że skoro wnioskodawca przeznaczył pieniądze otrzymane z działu spadku po swym ojcu na potrzeby własnej rodziny, to również z tego tytułu nie może domagać się od uczestniczki zapłaty. Sąd Rejonowy uznał również, że niezasadne jest żądanie rozliczenia nakładu z majątku wspólnego na majątek osobisty uczestniczki w postaci środków pieniężnych wyprowadzanych przez nią ze wspólnego konta na rachunek jej matki. W tym zakresie uznał to żądanie za nieudowodnione (k. 440-446).

Apelację od powyższego orzeczenia wniósł pełnomocnik wnioskodawcy skarżąc je w części nierozpoznania i nierozliczenia przy orzekaniu w przedmiocie spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu, wartości wkładu mieszkaniowego, nierozliczenia nakładów i wydatków poniesionych przez wnioskodawcę z majątku osobistego na majątek wspólny oraz darowizn dokonanych przez uczestniczkę postępowania z majątku wspólnego na rzecz osób trzecich, zaskarżonemu postanowieniu zarzucając:

1. obrazę przepisów art. 567 § 1 i 3, art. 618 § 1 k.p.c. przez odmowę dokonania przez Sąd rozliczenia wkładu mieszkaniowego w sytuacji, kiedy spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego byłych małżonków powstało w trybie obowiązującego wówczas art. 215 § 1, 2 i 4 prawa spółdzielczego, stanowiło ich majątek wspólny, a ustalenie kwoty udziału wnioskodawcy w wartości przedmiotowego prawa wg. wskazań zawartych w art. 11 i następnych ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych nie będzie możliwym bez orzeczenia Sądu odnośnie podziału wkładu,
2. rażące naruszenie art. 45 § 1 k.r.o. w zw. z art. 567 § 1 k.p.c. przez brak jakichkolwiek rozliczeń i orzeczenia spłaty na rzecz wnioskodawcy z tytułu poniesionych przez niego nakładów i wydatków z majątku osobistego na wspólny (darowizna matki, środków pieniężnych przekazanych rodzicom uczestniczki postępowania na poczet zwrotu cedowanego do Spółdzielni Mieszkaniowej wkładu, spłaty z tytułu działu spadku po ojcu otrzymywane od brata),
3. bezpodstawną odmowę rozliczenia w podziale dorobku darowizn, jakie uczestniczka postępowania przekazywała na rzecz swej matki z rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego byłych małżonków, bez zgody i wiedzy męża (art. 618 § 1 k.p.c, w zw. z art. 37 § 1 pkt. 4 i 46 k.r.o.),
4. dokonanie oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego w sposób fragmentaryczny, przydatny do sposobu rozstrzygnięcia, przy pominięciu faktów i dokumentów potwierdzających zasadność twierdzeń i wniosków R. S., co

utrudnia kontrolę instancyjną zaskarżonego orzeczenia i pozostaje w sprzeczności z przepisami art. 233 § 1 k.p.c. i 328 § 2 k.p.c.

Wskazując na powyższe zarzuty, skarżący na podstawie art. 386 § 1 i 4 k.p.c. wniósł o:

1. zmianę zaskarżonego postanowienia i orzeczenie co do istoty sprawy przez zasądzenie od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy spłaty z tytułu żądań nieuwzględnianych przez Sąd I instancji oraz kosztów postępowania odwoławczego zgodnie z normami przepisanyymi,

ewentualnie o

2. uchylenie postanowienia w części zaskarżonej i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Pińczowie w przypadku uznania, że zachodzą wymogi wymienione w § 4 art. 386 k.p.c.

Apelujący ponowił oddalony przez Sąd Rejonowy wniosek o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego z zakresu księgowości i rachunkowości celem dokonania ustaleń na okoliczności jak na karcie 396 i w protokole rozprawy z dnia 26.05.2015r. (k. 451-453).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Na wstępie podnieść należy, że apelacja w części dotyczącej rozliczenia nakładów i wydatków z majątku osobistego wnioskodawcy na majątek wspólny podlegała odrzuceniu. Sąd I instancji w zaskarżonym orzeczeniu nie zawarł bowiem rozstrzygnięcia co do tych żądań. Wprawdzie w uzasadnieniu postanowienia są rozważania dotyczące uznania za nieudowodnione twierdzeń wnioskodawcy w tym przedmiocie, jednakże brak rozstrzygnięcia powoduje, że środek odwoławczy w tym zakresie jest nieodpuszczalny z powodu braku substratu zaskarżenia (vide postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2015 roku, w sprawie II UZ 60/14, Lex nr 1652391). Na marginesie wskazać jedynie należy, że odnośnie żądania wnioskodawcy rozliczenia nakładów w postaci darowizn otrzymanych od jego matki, a następnie przekazanych rodzicom uczestniczki, to takie roszczenie w ogóle nie mogłoby być rozstrzygane w przedmiotowym postępowaniu, gdyż stanowi nakład z majątku osobistego ale na rzecz osób trzech, a nie na majątek wspólny.

Mając powyższe na uwadze, sąd odwoławczy działając na podstawie przepisu art. 373 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. orzekł jak w punkcie I części dyspozytywnej postanowienia.

W pozostałym zakresie apelacja zaś okazała się niezasadna.

Sąd odwoławczy podziela i przyjmuje za własne ustalenia Sądu I instancji poczynione w niniejszej sprawie oraz ocenę materiału dowodowego dokonaną przez ten Sąd uznając, że ocena ta jest swobodna, ale nie dowolna i zgodna z zasadami doświadczenia życiowego i regułami logicznego rozumowania. Skarżący poza gołosłowną polemiką z prawidłowo poczynionymi ustaleniami faktycznymi oraz oceną dowodów nie przedstawił żadnych argumentów mogących skutecznie ocenę tą podważyć, poprzestając jedynie na powtarzaniu podnoszonych w toku postępowania twierdzeń.

Odnośnie podnoszonego w apelacji zarzutu nierozliczenia wkładu mieszkaniowego wskazać trzeba, że Sąd orzekający w sposób prawidłowy ustalił, że wkład ten został darowany uczestniczce przez jej rodziców, a więc stanowi jej majątek osobisty, co w konsekwencji prowadzi do uznania, że spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu wprawdzie weszło do majątku wspólnego (darowanie wkładu nastąpiło już w trakcie trwania związku małżeńskiego), jednakże nie podlega ono rozliczeniu. Sąd Okręgowy podzielił dokonaną przez Sąd Rejonowy ocenę dowodów zebranych w tym zakresie. Podkreślić tu należy, że wkład mieszkaniowy został zgromadzony w dniu 30 grudnia 1988 roku i nie był później uzupełniany (zaświadczenie z SM w Pińczowie - k. 261), zaś uczestnicy związku małżeński zawarli dnia 30 kwietnia 1994 roku. Nie jest więc możliwym, aby wnioskodawca jakiegokolwiek kwoty z majątku wspólnego przekazywał rodzicom uczestniczki na poczet tego wkładu, gdyż ustawowa wspólność majątkowa między R. S. i J. S. wówczas jeszcze nie powstała. Wbrew twierdzeniom apelującego, nie doszło więc w tym zakresie do obrazy przepisu art. 567 § 1 i 3 k.p.c.

w zw. z art. 618 § 1 k.p.c. skoro Sąd, prawidłowo zresztą, uznał, że wkład mieszkaniowy jako stanowiący majątek osobisty uczestniczki nie podlega rozliczeniu, mimo że spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu, z którym ten wkład jest związany, stanowiło majątek wspólny uczestników zgodnie z brzmieniem przepisu art. 215 § 1, 2 i 4 ustawy z dnia 16 września 1982 roku Prawo Spółdzielcze (Dz. U. z 1982r., nr 30, poz. 210 ze zm.), a więc w brzmieniu obowiązującym w dacie przydziału uczestnikom tego prawa. Powyższe skutkowało oddaleniem wniosku dowodowego zgłoszonego w apelacji jako nie mającego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Przechodząc z kolei do zarzutu apelacji w postaci bezpodstawnej odmowy rozliczenia w podziale dorobku darowizn, jakie uczestniczka postępowania przekazywała swej matce z rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego uczestników bez zgody i wiedzy wnioskodawcy wskazać należy, że również i tym zakresie Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i oceny dowodów. Ustalił bowiem zgodnie z brzmieniem przepisu art. 31 k.r.o. skład majątku wspólnego uczestników, nie zaliczając do niego ewentualnej wierzytelności (bo tak należałoby traktować przekazywanie środków pieniężnych z majątku wspólnego na rzecz matki uczestniczki), jaką mieliby oni w stosunku do osób trzecich, podnosząc, że brak ku temu dowodów. Wnioskodawca reprezentowany przez fachowego pełnomocnika winien udowodnić okoliczności, na które się powołuje. To jego w tym względzie obciąża bowiem ciężar dowodu (art. 6 k.c.), mimo, że to sąd ma obowiązek ustalić skład i wartości majątku wspólnego stron (art. 567 § 3 k.p.c. w zw. z art. 684 k.p.c.). Jednakże sąd nie może „poszukiwać” dowodów celem wykazania słuszności twierdzeń danego uczestnika w tym przedmiocie. Skoro wnioskodawca podnosił, że w skład majątku wspólnego wchodziła tego rodzaju wierzytelność winien przedstawić takie dowody, które potwierdziłyby prezentowaną przez niego wersję, czego jednak nie uczynił. Na marginesie podnieść należy, że prawidłowo Sąd uznał także, iż na podstawie zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego brak jest podstaw do przyjęcia, że z majątku wspólnego został poczyniony nakład na majątek osobisty uczestniczki w postaci środków pieniężnych wyprowadzonych z majątku wspólnego, a przekazywanych na konto matki uczestniczki. Jednakże wobec tego, że Sąd nie zawarł tego rozstrzygnięcia w postanowieniu, a jedynie podniósł to w uzasadnieniu orzeczenia, apelacja w tym zakresie podlegałaby odrzuceniu. Uwaga ta w tym miejscu jest konieczna wobec tego, że dopiero w apelacji skarżący wskazuje, że rzekome „wyprowadzanie” środków z majątku wspólnego przez uczestniczkę stanowiło darowiznę na rzecz jej matki, zaś w toku postępowania wskazywał, że środki te uczestniczka przekierowywała do majątku osobistego, nie zaś na rzecz innych osób.

Sąd odwoławczy nie stwierdził także, by Sąd I instancji dopuścił się obrazy przepisów art. 233 § 1 k.p.c. i art. 328 § 2 k.p.c. Wskazać w tym miejscu należy, że aby zarzut obrazy przepisu art. 233 § 1 k.p.c. mógł być uznany za skuteczny trzeba wskazać, jakim zasadom oceny dowodów wymienionych w tym przepisie sąd orzekający uchybił. Wnioskodawca tym wymaganiom jednak nie sprostał. Jego zarzuty – o czym już wcześniej była mowa – sprowadzają się do niczym nie popartej polemiki z prawidłowo dokonanymi przez Sąd I instancji ustaleniami faktycznymi. Okoliczność, że ustalenia te są sprzeczne ze stanowiskiem wnioskodawcy nie może sama przez się powodować uznania, że Sądowi orzekającemu można skutecznie ten zarzut postawić, tym bardziej, że jak stanowi powyższy przepis sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zabranego materiału i brak jest podstaw do uznania, że regułą tym Sąd Rejonowy uchybił. Tym samym niezasadny okazał się także zarzut apelującego dotyczący naruszenia przez Sąd I instancji dyspozycji przepisu art. 328 § 2 k.p.c. Wskazać bowiem należy, że w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia Sąd orzekający zawarł wszystkie konieczne i wymienione w tym przepisie elementy, a ponadto uczynił to w sposób umożliwiający instancyjną kontrolę zapadłego przed nim orzeczenia.

Biorąc powyższe pod uwagę, na podstawie przepisów art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., Sąd orzekł jak w punkcie II części dyspozytywnej postanowienia, oddalając apelację w tym zakresie.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono na podstawie przepisu art. 391 § 1 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 w zw. z art. 3 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. w zw. z art. 520 § 1 k.p.c. uznając, że brak jest podstaw do odstąpienia od zasady wyrażonej w treści przepisu art. 520 § 1 k.p.c., zgodnie z którą każdy z uczestników ponosi koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie. Nieuprawnione bowiem byłoby przyjęcie, że w sprawie o podział majątku wspólnego interesy uczestników są sprzeczne, nawet jeśli zgłaszają oni odmienne wnioski w tym przedmiocie.

SSR (del) Kinga Kosiarcz – Michalska SSO Sławomir Buras SSO Teresa Strojnowska